

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.013.01.2023

Piotr Całbecki
Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Urząd Marszałkowski Województwa
Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu
ul. Plac Teatralny 2
87-100 Toruń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/039 – Działania organów administracji publicznej na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów i zapewnienia recyklingu

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pl. Teatralny 2 87-100 Toruń Piotr Całbecki, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego ² , od 24 listopada 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki prawne, organizacyjne i informacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz zapewnienia ich recyklingu. 2. Nadzór nad realizacją działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich recyklingu.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ³ , z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Hanna Jesa, Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/79/2023 z 30 maja 2023 r. 2. Grzegorz Piotrowski, Doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LBY/84/2023 z 30 maja 2023 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: „Urząd”.

² Dalej: „Marszałek”.

³ Tj. do 9 października 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Urząd był organizacyjnie prawidłowo przygotowany do realizacji zadań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i zapewnienia recyklingu. W okresie objętym kontrolą zaktualizowano wojewódzki program gospodarki odpadami⁶ w wymaganym zakresie i po przeprowadzeniu niezbędnych procedur, w szczególności uzgodnień.

Prawidłowo, w oparciu o posiadane dane i określony przepisami zakres kompetencji, monitorowano gospodarkę odpadami na terenie województwa. W tym przedmiocie m.in. weryfikowano sprawozdania organów wykonawczych gmin z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, a także roczne sprawozdania przedsiębiorców wykonujących zadania w zakresie gospodarki odpadami. NIK pozytywnie oceniła także działania związane z planowaniem i prowadzeniem kontroli podmiotów prowadzących recykling odpadów opakowaniowych. Stwierdzono, że pracownicy Urzędu podejmowali odpowiednie działania na otrzymywane informacje o nieprawidłowościach w gospodarowaniu odpadami m.in. wszczynając stosowne kontrole. Szczegółowa analiza wykazała, że Urząd ściśle współpracował w tym zakresie z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy⁷.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia również podejmowane działania edukacyjne, szkoleniowe i promocyjne związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów oraz ich recyklingiem.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczą terminowości wydawania decyzji uznających przedmiot lub substancję za produkt uboczny, a także przypadków niewydawania potwierdzeń przyjęcia zgłoszeń. Nieprawidłowości dotyczyły także dwóch zakresów zadań dotyczących prowadzenia Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami⁸ oraz niepodjęcia działań mających na celu pozyskanie odpowiednich informacji z gmin przez co sprawozdania z WPGO nie pozwalało na rzetelną weryfikację zaplanowanych inwestycji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki prawne, organizacyjne i informacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz zapewnienia ich recyklingu.

Opis stanu faktycznego

1. Zadania związane ze sprawami dotyczącymi gospodarki odpadami realizował w Urzędzie Departament Środowiska¹⁰. W jego wewnętrznej strukturze wyodrębniono

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ „Plan gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą do 2028 r.”, dalej: „WPGO”.

⁷ Dalej: „WIOŚ w Bydgoszczy”.

⁸ Dalej: „BDO”.

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Zadania Departamentu Środowiska oraz wydzielonych w nim komórek określały regulaminy organizacyjne Urzędu: obowiązujący do 31 grudnia 2018 r. regulamin przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 24/763/15 z 17 czerwca 2015 r. (ze zm.; dostępny na stronie internetowej [BIP Urzędu](#)); a od 1 stycznia 2019 r. regulamin przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 6/226/18 z 28 grudnia 2018 r. (ze zm.; dostępna na stronie internetowej [BIP Urzędu](#); aktualna wersja ww. regulaminu zamieszczona została na stronie internetowej [BIP Urzędu](#))

regulaminy organizacyjne

m.in.: Biuro Gospodarki Odpadami (z ośmioma pracownikami¹¹), Biuro Baz Danych (14 zatrudnionych) i Biuro Kontroli (cztery osoby), którym przypisano zadania merytoryczne objęte niniejszą kontrolą¹². Objętym szczegółowym badaniem pracownikom¹³ nadano pisemnie zakresy obowiązków, legitymowali się oni także wykształceniem odpowiednim do powierzonych im zadań. Pracownikom Departamentu zapewniono możliwość uczestnictwa w konferencjach i szkoleniach, których w okresie lat 2020-2023 było ogółem 18.

(akta kontroli str. 321-495, 1310-1313)

2.1. W odniesieniu do przekazywania przez starostów do Urzędu decyzji podlegających wpisowi do BDO, Dyrektor Departamentu Środowiska, wskazała, m.in. że: BDO nie daje możliwości raportowania żadnych danych, w tym również o liczbie podmiotów prowadzących działalność na podstawie decyzji starostów i Marszałka Województwa. W okresie tworzenia systemu BDO próbowano oszacować liczbę decyzji przekazanych do Urzędu, które należało wprowadzić do rejestru BDO na podstawie informacji zawartych w Wojewódzkim Systemie Odpadowym¹⁴, w którym według stanu na dzień 23 stycznia 2018 roku: 271 podmiotów prowadziło działalność na podstawie decyzji wydanych przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a 2 756 podmiotów prowadziło działalność na podstawie decyzji wydanych przez starostów powiatów. Dane te nie pozwalały na oszacowanie liczby podmiotów, które Marszałek powinien wprowadzić z urzędu, ponieważ na bieżąco wielu przedsiębiorców samodzielnie składało wnioski o wpis do rejestru BDO¹⁵. Wszystkie decyzje otrzymane były już wprowadzone do repozytorium BDO. Niestety, część z nich bezpowrotnie zginęła podczas transponowania starego systemu BDO na nowy.

(akta kontroli str. 519, 530)

Ogółem w okresie objętym kontrolą, z urzędu wprowadzono do rejestru 254 podmioty¹⁶.

(akta kontroli str. 553)

2.2. W zakresie gromadzenia sprawozdań dotyczących gospodarki odpadami, przed uruchomieniem ich przesyłu w BDO, Dyrektor Departamentu Środowiska wskazała że wszystkie wpływające do Urzędu papierowe sprawozdania po zweryfikowaniu i wprowadzeniu do elektronicznych systemów były gromadzone w segregatorach. Dane sprawozdawcze gromadzono i agregowano, w szczególności w: (1) WSO, (2) oprogramowaniu służącemu do zarządzania danymi ze sprawozdawczości z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, wynikającej z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach¹⁷; (3) arkuszach

¹¹ Stan zatrudnienia na 13 czerwca 2023 r. Ponadto zadania nadzorowało trzech pracowników, tj. Naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska, Wicedyrektor i Dyrektor Departamentu, a pięć osób wykonywało zadania w Biurze Pozwoleń Środowiskowych.

¹² Zadania komórek wyodrębnionych w Departamencie Środowiska określały jego regulaminy wewnętrzne, nadane zarządzeniami Marszałka Województwa: nr 34/2017 z 24 lipca 2017 r. (ze zm.; obowiązującym od 28 września 2020 r.; dostępnym na stronie internetowej [BIP Urzędu](#)) nr 72/2020 z 29 września 2020 r. (ze zm.; obowiązującym od 29 września 2022 r. dostępnym na stronie [BIP Urzędu](#)); nr 5/2022 z 11 lutego 2022 r. (obowiązującym od 11 lutego 2022 r.; dostępnym na stronie internetowej [BIP Urzędu](#)).

¹³ Badanie w zakresie pisemnego nadania obowiązków oraz wykształcenia przeprowadzono na próbie dokumentacji odnoszącej się do 20 pracowników – wszystkich nadzorujących, a także wybranych wykonujących zadania merytoryczne.

¹⁴ Dalej: „WSO”.

¹⁵ W poprzedniej kontroli NIK prowadzonej w Urzędzie (P/20/045 „Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi i poużytkowymi oraz transgraniczne przemieszczanie odpadów”) ustalono, m.in., że w poszczególnych latach okresu 2018-2020 (do 31 października) do Urzędu wpłynęły następujące liczby wniosków o wpis do BDO: w 2018 r. – 5 490; w 2019 r. – 21 522; w 2020 r. (do 31 października) – 1 163 (były to wnioski w wersji papierowej złożone po 31 grudnia 2019 r.).

¹⁶ Z czego: 198 w 2018 r., 33 w 2019 r., 16 w 2020 r., cztery w 2021 r., dwa w 2022 r. i jeden w I połowie 2023 r.

¹⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1469, ze zm., dalej: „upcg”.

kalkulacyjnych z danymi dotyczącymi baterii i akumulatorów oraz opakowań i produktów typu opony, oleje, preparaty smarów; (4) systemu informatycznego eco.TAX¹⁸. Zgromadzone dane wykorzystywano do m.in. sporządzania sprawozdań i raportów zbiorczych.

(akta kontroli str. 519, 529-530)

2.3. W toku oględzin¹⁹ ustalono, że dane w BDO nie obejmowały części informacji określonych w art. 52 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach²⁰ oraz art. 80 ust. 3 tej ustawy, co jednak nie w każdym przypadku wynikało z zaniechań mających miejsce w Urzędzie (które opisano dalej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W toku oględzin stwierdzono następujący stan faktyczny:

- na badane 11 przypadków wprowadzenia do rejestru BDO podmiotów i decyzji (wpisów z urzędu do rejestru) stwierdzono, że w pięciu przypadkach widoczne były dane o wpisach, w pięciu jakkolwiek podmiot widniał w BDO, to system nie zawierał danych o terminie i zakresie danych rejestracyjnych. Ponadto w jednym przypadku dane rejestracyjne nie były widoczne ze względu siedzibę lub miejsce zamieszkania zarejestrowanego podmiotu, znajdującą się poza województwem kujawsko-pomorskim.

Jako przyczynę, Dyrektor Departamentu Środowiska wskazała m.in. na dokonywaną pod koniec 2019 r. migrację danych do nowego systemu informatycznego obsługującego BDO. Twórcy systemu zapewnili transfer wyłącznie ostatnich wpisów (na dzień 16 grudnia 2019 r.) z istniejącego wcześniej systemu obsługującego BDO; w rezultacie część zapisów została utracona, część została nieprawidłowo przyporządkowana, utracono także część decyzji zamieszczonych w formie skanu w repozytorium. Urząd wielokrotnie interweniował w celu przywrócenia tych danych. Jednak uzyskano informację, że nie planuje się dodatkowej migracji starszych danych. Wyjaśniająca wskazała, że zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska uwagi do działania systemu BDO przekazywane były mailowo.

Weryfikacja zawiadomień o dokonaniu wpisu do BDO potwierdziła, że w przypadku informacji niewidocznych w systemie informatycznym, Urząd dokonał rejestracji w BDO.

Przekazany z Urzędu przykładowy e-mail z 4 marca 2020 r., ponowiony 6 maja 2020 r., dotyczył przywrócenia danych zamieszczonych w BDO dla jednej z największych w województwie kujawsko-pomorskim instalacji przetwarzającej odpady komunalne, w przypadku której po migracji do nowej wersji systemu przestały być widoczne dane wprowadzone do 16 grudnia 2019 r., w tym z urzędu i na wniosek podmiotu. Informacja zwrotna wskazywała, że nie jest planowana dalsza migracja z poprzedniej wersji systemu²¹;

- na badane szczegółowo wpisy pięciu podmiotów związane z ich rejestracją z urzędu, w 2018 r. w żadnym nie była widoczna informacja o rodzajach odpadów

¹⁸ Wojewódzka baza informacji o podmiotach korzystających ze środowiska (w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2021 r. Prawo ochrony środowiska, Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, ze zm., dalej: „poś”), w którym od pewnego momentu możliwa była rejestracja i weryfikacja sprawozdań produktowych tj. z tytułu opakowań i produktów.

¹⁹ Przeprowadzonych w dniach 4-5 lipca 2023 r.

²⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm.; dalej: „ustawa o odpadach”.

²¹ W wiadomości wysłanej przez Kierownika Biura Odpadami w Urzędzie wskazano, że podmiot posiadał instalacje składujące, kompostujące, przetwarzające odpady wielkogabarytowe, instalację mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, po migracji widoczne były natomiast wyłącznie informacje w zakresie zbierania odpadów. Podano, że utrata danych może mieć negatywny wpływ na współpracę ww. podmiotu z kontrahentami. Podmiot podjął próbę ponownego wprowadzenia danych w ramach wniosku aktualizacyjnego, jednak system nie dopuścił do ww. działania. Odpowiedzi udzielił pracownik Ośrodka Rozwoju Systemów Informatycznych w Instytucie Ochrony Środowiska – Państwowym Instytucie Badawczym (dalej: „IOŚ-PIB”).

wytwarzanych, zbieranych lub przetwarzanych, w trzech przypadkach brak było informacji o dopuszczonej w decyzji mocy przerobowej instalacji lub urządzenia (wytwarzających odpady), w jednym przypadku brak było informacji o wdrożonym systemie jakości, systemie zarządzania środowiskowego albo o ich braku;

Dyrektor Departamentu Środowiska, wskazała m.in. na możliwość wprowadzenia do BDO tylko tych danych, które są zamieszczone w decyzjach stanowiących podstawę dla dokonywania ww. czynności. Ponadto system BDO jest skonstruowany w taki sposób, że część elementów wniosków jest zaznaczona jako obowiązkowa do wypełnienia podczas jego składania i brak wypełnienia tych elementów spowoduje brak możliwości złożenia takiego dokumentu. Zatem nie ma takiej możliwości, aby nie było zaznaczonej informacji o wdrożonym systemie jakości, systemie zarządzania środowiskowego albo o ich braku. Ponadto część danych z decyzji stanowiącej podstawę rejestracji zamieszcza się w zakładce „Tabele” w dziale XI, który na początku działania systemu miała inny od obecnego układ, bez miejsca na wprowadzenie niektórych danych²². Nawet obecnie dział ten nadal nie pozwala na uzupełnienie części danych wskazanych w decyzjach²³;

- na badane szczegółowo 30 decyzji wydanych przez Marszałka Województwa lub przez starostów (z lat 2020-2022), na podstawie których podmioty powinny zaktualizować dane w BDO (w każdym przypadku badane decyzje dotyczyły podmiotów uprzednio zarejestrowanych w BDO), stwierdzono, że dane o decyzjach zostały zaktualizowane w 14 przypadkach, natomiast wpisy nie zostały zaktualizowane przez zobowiązane podmioty w 16 przypadkach;

Dyrektor Departamentu Środowiska wskazała m.in.: że w przypadku podmiotów, które funkcjonują już w rejestrze, Marszałek zamieszcza w BDO kopię ostatecznych decyzji i nie nanosi żadnych zmian w istniejącym wpisie. Zmiany te powinny być wprowadzone przez podmiot za pomocą samodzielnie sporządzonego wniosku aktualizacyjnego. Marszałek nie ma możliwości nakazania podmiotowi złożenia takiego wniosku. W każdym możliwym momencie podczas kontaktów z podmiotami przypomina się o tym obowiązku. W okresie do 2021 r. z Urzędu kierowano pisma informacyjne do podmiotów uzyskujących decyzję, które wskazywały na obowiązek aktualizacji danych w BDO²⁴, a po tym okresie, podmioty były informowane telefonicznie lub mailowo. Ponadto 22 września 2021 r. z Urzędu zostały wystosowane pisma do wszystkich organów wydających decyzje w zakresie gospodarki odpadami, z prośbą o umieszczenie w decyzji krótkiej informacji o konieczności składania wniosków aktualizacyjnych do rejestru BDO;

- na 16 ww. przypadków niezaktualizowania danych o decyzjach w BDO, w Urzędzie w 11 przypadkach zamieszczono kopie (skany) decyzji, na podstawie których powinny zostać dokonane aktualizacje, a w pięciu przypadkach odpowiednie dokumenty nie zostały załączone, co stanowiło naruszenie wymogu określonego w art. 80 ust. 3 ustawy o odpadach (szczegółowy opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*);

²² Nie było możliwe wprowadzanie danych wynikających z pozwoleń na wytwarzanie odpadów, zezwoleń na zbieranie odpadów, a także z decyzji w zakresie unieszkodliwiania odpadów.

²³ Brak w nim możliwości ujęcia kodów odpadów wytwarzanych przez podmioty na podstawie pozwoleń na wytwarzanie i innych decyzji, brak możliwości ujęcia kodów odpadów poddawanych unieszkodliwianiu, procesu unieszkodliwiania oraz brak dostosowania do nomenklatury odpadowej wynikającej z ustawy o odpadach, chociażby w tytule jednej części działu XI: „Informacje o stosowanym procesie recyklingu oraz o kodzie i nazwie rodzaju odpadów przyjmowanych do odzysku”. Nie każdy stosowany proces jest recyklingiem, a tytuł wpisu sugeruje, iż należałoby wpisywać tu wyłącznie te dane, które dotyczą recyklingu.

²⁴ Pisma z wskazaniem podstaw prawnych i wskazaniem m.in. na poradniki i instrukcje dotyczące składania wniosków.

- na ww. 14 przypadków, w których dane o badanych decyzjach zostały zaktualizowane w BDO, w dwóch przypadkach aktualizacji (wpisu) dokonywali pracownicy Urzędu, a nie zobowiązanego podmiotu;

Dyrektor Departamentu Środowiska, wskazała m.in., że w obu powyższych przypadkach pracownicy Urzędu dokonywali wpisów aktualizacyjnych za podmioty zobowiązane na ich prośbę. W związku z problemami technicznymi, uniemożliwiającymi dokonanie odpowiedniej czynności przez zobowiązanego podmiot, brakiem wiedzy lub innymi okolicznościami. Pracownicy Urzędu, starając się pomóc zgłaszającym się podmiotom, bardzo często wyjaśniają, tłumaczą telefonicznie lub osobiście w jaki sposób wypełnić wnioski: rejestrowe, aktualizacyjne oraz o wykreślenie oraz w jaki sposób wypełnić sprawozdania lub prowadzić ewidencję odpadów. Z Urzędu 22 lutego 2021 r. skierowano także pismo do Ministerstwa Środowiska z prośbą o organizację szkoleń dla podmiotów składających sprawozdania za pośrednictwem BDO oraz o wydanie wytycznych dla ich weryfikacji. Urząd samodzielnie także zorganizował szkolenia dla podmiotów korzystających z BDO²⁵;

- na 14 ww. przypadków, w których dane o badanych decyzjach zostały zaktualizowane w BDO, wpisy nie obejmowały części danych: w jednym przypadku danych o mocy przerobowej instalacji służącej do recyklingu, w jednym przypadku o stosowanym procesie odzysku, w jednym przypadku w dziale XI wskazano tylko nazwę instalacji i dane o decyzji w zakresie numeru, daty, organu wydającego, okresu obowiązywania;

Dyrektor Departamentu Środowiska, wskazała, m.in. że w ww. przypadkach w decyzjach stanowiących podstawę wpisu aktualizacyjnego nie określono powyższych danych. Najczęściej były to decyzje zmieniające wcześniejsze decyzje, nie w zakresie procesów przetwarzania odpadów, a w zakresie masy magazynowanych odpadów przetwarzanych i wymogami ochrony przeciwpożarowej.

(akta kontroli str. 496-513, 519-521, 528-540, 1317-1320, 1323-1374, 1428-1432)

W badanych przypadkach weryfikacji wniosków o aktualizację wpisu w BDO dokonywano terminowo, z zachowaniem 30-dniowego terminu, określonego w art. 53 ust. 1 ustawy o odpadach. Wyjątkiem był jeden przypadek, w którym wniosek z 5 czerwca 2020 r., został zakończony akceptacją 8 grudnia 2020 r.

Dyrektor Departamentu Środowiska wskazała, że powyższe było następstwem choroby osoby prowadzącej sprawę i brakiem funkcjonalności modułu rejestrowego w systemie BDO, który nie zezwala na zmianę osoby rozpatrującej wniosek.

(akta kontroli str. 503-504, 521, 539)

Stwierdzono, że Urząd we własnym zakresie opracowywał dokumentację szkoleniową, instrukcje i wytyczne do wprowadzenia danych do BDO i podejmowania czynności w tym systemie.²⁶ Instrukcje i materiały przeznaczone dla pracowników zostały udostępnione w sieci wewnętrznej.

Urząd korzystał także z materiałów otrzymanych, do których należały w szczególności: wyjaśnienia często zadawanych pytań przez użytkowników²⁷. Korzystano także z materiałów publicznie dostępnych, zamieszczonych przez administratorów BDO.

²⁵ Wskazano cztery szkolenia, po jednym w każdym z lat okresu 2019-2022, w tym dwa skierowane dla rolników, jedno dla przedsiębiorców, jedno dotyczące ewidencji i sprawozdawczości prowadzonej w BDO.

²⁶ Obejmowały one m.in.: instrukcję postępowania z decyzjami w rejestrze BDO, instrukcję weryfikacji sprawozdań o odpadach wytwarzanych oraz o gospodarce odpadami, materiały szkoleniowe z weryfikacji wniosków o wpis do BDO, materiały dotyczące weryfikacji wniosków o wpis w działach II, III, IV, V, VI.

²⁷ W toku kontroli przekazano dwie partie odpowiedzi, na ogółem 22 pytania.

(akta kontroli str. 1319, 1383-1396, 1415-1426)

Dyrektor Departamentu wskazała, że oprócz bieżącego zgłaszania przez pracowników Urzędu błędów i braków w funkcjonalności BDO, błędy i braki były zgłaszane i następnie omawiane w toku spotkań z administratorami systemu²⁸. Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego zgłaszał uwagi odnoszące się do funkcjonowania bazy BDO w ramach stanowisk konwentów marszałków województw²⁹.

(akta kontroli str. 1317-1318, 1328-1374)

2.4. Badanie terminowości podejmowania w Urzędzie działań związanych z 15 wnioskami podmiotów o wykreślenie z rejestru BDO wykazało, że w 10 przypadkach (sprawy z lat 2021-2022) realizowano czynności z przekroczeniem 30 dniowego terminu, co opisano dalej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 554-555, 1305)

3. W Urzędzie identyfikowano podmioty zobowiązane do rejestracji w BDO na podstawie dotychczas prowadzonych rejestrów i otrzymanej dokumentacji, w szczególności przesyłanych w latach poprzednich zbiorczych zestawieniach danych o odpadach, a także otrzymanych decyzjach dotyczących gospodarki odpadami. Korzystano także z rejestrów publikowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Departament współpracował także z innymi podmiotami w zakresie przekazywania informacji, dotyczących gospodarki odpadami prowadzonej przez poszczególne podmioty, w tym również w zakresie wypełniania przez te podmioty obowiązku uzyskania wpisu do rejestru BDO³⁰.

Do powyższych podmiotów kierowano korespondencję mailową informującą o obowiązku uzyskania wpisu do BDO. Pracownicy również telefonicznie informowali o sposobie rejestracji. Odpowiednie informacje zamieszczono także na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu³¹.

Dyrektor Departamentu Środowiska wskazała przy tym, że Marszałek nie ma możliwości zmuszenia podmiotu do uzyskania wpisu w rejestrze BDO. W przypadkach otrzymania informacji o działalności przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami bez wpisu do BDO, Urząd przekazywał powyższe informacje do stosownych organów³².

(akta kontroli str. 531, 900-901)

W latach objętych kontrolą w Urzędzie nie wystąpiły przypadki odmów rejestracji podmiotów w BDO wskutek niezgodności danych we wniosku ze stanem faktycznym.

(akta kontroli str. 1319)

Wśród uzyskanych z WIOŚ³³ z Bydgoszczy pism przekazujących do Urzędu wyniki kontroli lub inne informacje o nieprawidłowościach dotyczących niezarejestrowania

²⁸ Przykładowo na spotkaniu 5 listopada 2021 r. przedstawiciele wszystkich województw wskazali łącznie na 73 zagadnienia.

²⁹ Stanowiska: 7/2022 z 7 kwietnia 2022 r. w sprawie konieczności wprowadzenia zmian w funkcjonowaniu BDO w zakresie sprawozdawczości komunalnej; nr 2/2022 z 21 września 2022 r. w sprawie funkcjonowania modułu sprawozdawczości w BDO.

³⁰ W szczególności z Inspekcją Ochrony Środowiska, organami ochrony środowiska właściwymi do wydania decyzji z zakresu gospodarki odpadami, Policją, organami krajowej administracji skarbowej.

³¹ Działania w powyższym zakresie były objęte kontrolą NIK nr P/20/045 „Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi i poużytkowymi oraz transgraniczne przemieszczanie odpadów”, która nie wykazała nieprawidłowości w tym zakresie.

³² Na cztery przekazane zgłoszenia, w celu podjęcia działań i nałożenia ewentualnych sankcji, w trzech przypadkach informacje przekazano do WIOŚ w Bydgoszczy, a w jednym do właściwej jednostki policji.

³³ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

podmiotu w BDO³⁴ w jednym przypadku, podmiot dokonał odpowiednich czynności jeszcze w toku kontroli ww. organu, tj. przed uzyskaniem o tym informacji przez Urząd.

(akta kontroli str. 564-569, 704-713)

4. Ostatni zatwierdzony WPGO dla województwa kujawsko – pomorskiego został przyjęty przed okresem objętym kontrolą³⁵. Powyższy dokument określał cele w zakresie gospodarki odpadami w podziale na poszczególne kategorie odpadów objętych analizą, a także w różnych perspektywach czasowych. W odniesieniu do odpadów komunalnych podstawowe kierunki działań obejmowały w szczególności³⁶:

- propagowanie działań zmierzających do zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym w szczególności ograniczenie marnotrawienia żywności³⁷;
- utrzymanie tendencji ograniczenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów³⁸;
- osiągnięcie wysokiego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych³⁹;
- dokończenie działań w zakresie zamykania i rekultywacji lokalnych składowisk odpadów;
- budowę, rozbudowę, modernizację i wyposażenie gminnych PSZOK;
- wspieranie działań w zakresie tworzenia punktów napraw i ponownego użycia⁴⁰;
- wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia;
- zmniejszenie liczby miejsc porzucania odpadów komunalnych;
- wdrażanie nowoczesnych technologii przetwarzania odpadów w szczególności metod odzysku i recyklingu odpadów surowcowych i odpadów ulegających biodegradacji zebranych selektywnie;
- realizację działań na rzecz należytego zbilansowania funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych.

W zakresie opakowań i odpadów opakowaniowych części kierunków i działań była powiązana z przewidzianymi dla odpadów komunalnych, w tym m.in. wskazano na: rozbudowę infrastruktury technicznej w zakresie selektywnego zbierania odpadów

³⁴ W pozostałych przypadkach nieprawidłowości odnoszące się do BDO dotyczyły: w trzech kontrolach nieprawidłowości w sprawozdawczości podmiotów, w jednej kontroli niepodjęcia przez kontrolowanego działalności w zakresie przetwarzania odpadów w okresie 2 lat od uzyskania decyzji. Pozostałe przekazywane informacje dotyczyły naruszeń wydanych przez Marszałka Województwa decyzji w zakresie gospodarki odpadami, w szczególności: w zakresie rodzaju odpadów gromadzonych/przetwarzanych, ich masy, względnie nieprawidłowości w sposobie postępowania z odpadami lub niezetelności w dokumentacji. Pisma dotyczyły także przekazywania interwencji mieszkańców według właściwości.

³⁵ Uchwała Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr XXII/545/17 z dnia 29 maja 2017 r. Zatwierdzony dokument, a także jego aktualizacje zamieszczono na stronie internetowej [BIP Urzędu, w zakładce środowisko](#).

³⁶ Pominęto część kierunków, dla których określono cele i mierniki do osiągnięcia po 2023 r. Pominęto także kierunki i działania odnoszące się wprost do regionów gospodarki odpadami, tj. rozwiązania, które nie jest określone w świetle obecnie obowiązujących przepisach (obowiązywały do 6 września 2019 r.).

³⁷ W szczególności poprzez wdrażanie i wspieranie projektów: edukacyjnych i informacyjnych; związanych z budową, modernizacją lub rozbudową punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (dalej: „PSZOK”); także zwiększania ich funkcjonalności poprzez tworzenie punktów wymiany rzeczy, punktów napraw, tworzenie odrębnych punktów napraw); wspierających kompostowanie przydomowe i lokalne itp.

³⁸ W 2020 r. zamierzano osiągnąć 35% masy odpadów biodegradowalnych przekazywanych do składowania w 1995 r. Planowano działania polegające na: przetwarzaniu całej masy odpadów zielonych i biodegradowalnych; przetwarzaniu całej masy komunalnych odpadów zmieszanych; propagowanie działań w zakresie kompostowania przydomowego lub wprowadzanie selektywnego zbierania odpadów zielonych.

³⁹ Zamierzano osiągnąć poziom recyklingu w 2020 r. wynoszący 50% ich masy. Planowano działania: intensyfikujące selektywne zbieranie odpadów surowcowych, w szczególności w zabudowie wielorodzinnej; wdrażające system selektywnego zbierania i odbierania odpadów u źródła; stymulujące rozwój rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne; promocję produktów wytwarzanych z materiałów odpadowych; rozbudowę i modernizację instalacji doczyszczania odpadów surowcowych oraz podwyższenie standardu technicznego sortowni odpadów komunalnych.

⁴⁰ W tym poprzez wsparcie organizacyjne i finansowe m.in.: dla PSZOK, w celu tworzenia „stałych punktów wymiany”.

opakowaniowych z wszystkich źródeł, także infrastruktury technicznej w zakresie wydzielania, doczyszczania i recyklingu odpadów opakowaniowych; działania informacyjno-edukacyjne, a także edukacyjne⁴¹. Ponadto przewidziano działania kontrolne w podmiotach wprowadzających opakowania i gospodarujących odpadami, a także wprowadzenie instrumentów monitorujących dokumenty potwierdzające dokonanie odzysku lub recyklingu. WPGO zawierał elementy wskazane w art. 35 ust. 1, 2 i 4 ustawy o odpadach, a także przeszedł opiniowanie zapewniające zachowanie wymogu określonego w art. 35 ust. 7 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 798-802)

W odniesieniu do opracowania wojewódzkiego programu na okres począwszy od 2023 r. Dyrektor Departamentu Środowiska wskazała, że Zarząd Województwa⁴² w 2021 r. przystąpił do aktualizacji WPGO na lata 2022-2028 z perspektywą na lata 2029-2034⁴³. W listopadzie 2021 r. przygotowano pierwszą część aktualizacji – diagnozę i ocenę stanu gospodarki odpadami w województwie kujawsko-pomorskim. Na przeszkodzie w dalszym przygotowaniu ww. aktualizacji stało niezatwierdzenie programu krajowego, z którym plan wojewódzki musiał być zgodny. Krajowy plan gospodarki odpadami na okres do 2028 r. uchwalony został przez Radę Ministrów 12 czerwca 2023 r. i ogłoszony 12 lipca 2023 r. Aktualizacja wojewódzkiego planu gospodarki odpadami winna nastąpić w terminie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia aktualizacji krajowego planu gospodarki odpadami⁴⁴. W związku z powyższym aktualizacja planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2028 z perspektywą na lata 2029-2034 winna nastąpić do dnia 12 stycznia 2025 r. Dotychczas obowiązujące plany nadal zachowują ważność⁴⁵.

(akta kontroli str. 517, 523-524)

WPGO był w okresie kontrolowanym poddany jednej aktualizacji⁴⁶, w związku z wymogami art. 24a ust. 2 ustawy o odpadach, tj. w zakresie wyznaczenia miejsc magazynowania odpadów, w odniesieniu do zatrzymanych transportów. Czynności w tym zakresie dokonano prawidłowo, w szczególności: publikując ogłoszenia o przystąpieniu do aktualizacji WPGO, uzyskując uzgodnienia w zakresie odstąpienia od dokonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzając odpowiednie konsultacje i uzgodnienia, w tym wskazane w art. 35 ust. 4 ustawy o odpadach, a także uzyskując pozytywną opinię Ministra Środowiska. Aktualizacja została przekazana do odpowiednich organów, z zachowaniem wymogów określonych w art. 36 ust. 3 ustawy o odpadach.

Nie stwierdzono innych okoliczności wymagających przeprowadzenia dalszych aktualizacji WPGO.

(akta kontroli str. 803-808)

5.1. W okresie 2018-2023 (I kw.) podmioty gospodarcze złożyły do Marszałka Województwa 108⁴⁷ wniosków o uznanie przedmiotu lub substancji za produkt uboczny. Marszałek ww. zakresie wydał 78 decyzji, w tym cztery odmowne wynikające z negatywnej oceny WIOŚ⁴⁸. Różnica pomiędzy złożonymi wnioskami

⁴¹ W tym do sprzedawców i użytkowników substancji niebezpiecznych (poszerzenie wiedzy o postępowaniu z odpadami po tych substancjach).

⁴² Uchwałą Nr 24/987/21 z dnia 22 czerwca 2021 r.

⁴³ Stosowne ogłoszenia w tym zakresie zostały opublikowane 30 września – 1 października 2021 r.

⁴⁴ Zgodnie z 9 ust. 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2151, ze zm.).

⁴⁵ Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 877).

⁴⁶ Uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 33/1635/18 z 29 sierpnia 2018 r.

⁴⁷ Z czego: 29 w 2018 r., 44 w 2019 r., 11 w 2020 r., 15 w 2021 r., osiem w 2022 r. i jedną w 2023 r. (I kwartał).

⁴⁸ Decyzje związane z negatywną opinią wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska właściwego ze względu na miejsce wytwarzania przedmiotu lub substancji, uznania produktu za produkt uboczny (dotyczyło destruktu

a wydanymi decyzjami dotyczyła 30 przypadków, w których odmowy dotyczyły m.in: nieuzupełnienia braków formalnych w zgłoszeniach przez wnioskodawców, wycofania wniosku przez zgłaszającego jak również spraw, które były jeszcze w toku.

(akta kontroli str. 88-89,152-173)

5.2. W wyniku badania próby dziewięciu postępowań w sprawie wydania decyzji potwierdzającej spełnienie warunków uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny ustalono, że wszystkie postępowania spełniały warunki określone w art. 10 i 11 ustawy o odpadach. W każdym ww. przypadku zwracano się o opinię do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Pracownicy Urzędu nie brali udziału w kontrolach⁴⁹ przeprowadzanych przez inspektorów ochrony środowiska przed wydaniem decyzji. Decyzje wydawane były na okres 10 lat.

(akta kontroli str. 5-6)

W czterech⁵⁰ przypadkach na dziewięć Urząd nie wydał potwierdzeń przyjęcia wniosku, o którym mowa w art. 32 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców⁵¹, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5-6)

W dwóch⁵² przypadkach na dziewięć dotyczących spraw objętych kontrolą, między potwierdzeniem przyjęcia zgłoszenia a wezwaniem do uzupełnienia dokumentów upłynęło odpowiednio 288 i 268 dni. W jednym⁵³ na dziewięć przypadku między potwierdzeniem przyjęcia zgłoszenia a zawiadomieniem, o którym mowa w art. 36 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵⁴ upłynęło 100 dni. W kolejnym⁵⁵ przypadku między zgłoszeniem uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny a potwierdzeniem przyjęcia zgłoszenia upłynęło 81 dni. We wszystkich ww. sprawach postępowania prowadzone były z uchybieniem terminu załatwienia sprawy, wynikającym z art. 35 § 3 Kpa, jak również niepowiadomianiem strony o nowym terminie załatwienia sprawy zgodnie z art. 36 Kpa, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5-151)

6. Departament Środowiska realizował działania informacyjne i edukacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich recyklingu. W okresie objętym kontrolą przeprowadził spotkania, konferencje, szkolenia, które miały na celu przedstawienie istotnych zmian i nowych obowiązków wynikających z przepisów prawa ww. zakresie. Na spotkaniach omawiane były przyjęte w WPGO na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028 cele i kierunki działań oraz zasady postępowania z odpadami dla osiągnięcia założonych celów i dobrych praktyk w tej dziedzinie. W planie inwestycyjnym, stanowiącym załącznik do WPGO, określono potrzeby inwestycyjne na lata 2016-2022 z perspektywą do roku 2028. Uczestnikami organizowanych spotkań, konferencji i szkoleń byli przedstawiciele samorządów gmin z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, podmioty wytwarzające odpady i gospodarujące odpadami, zarządzający instalacjami do przetwarzania odpadów oraz mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego, w tym dzieci i młodzież, uczestnicząca w projektach edukacyjnych. Podczas spotkań przedstawiane były możliwości, zasady i sposoby pozyskiwania środków finansowych na działania

asfaltowego, przemiałów tworzyw sztucznych, zmiotek z czyszczenia linii produkcyjnych lub wapna pokarbidowego).

⁴⁹ W pięciu na dziewięć zbadanych postępowań wojewódzki inspektorat ochrony środowiska przeprowadził kontrolę.

⁵⁰ ŚG.-I-G.7245.7.21.2018, ŚG.-I-G.7245.7.25.2018, ŚG.-I-G.7245.7.15.2019, ŚG.-I-G.7245.7.34.2019

⁵¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 221, ze zm.

⁵² ŚG.-I-G.7245.7.1.2021, ŚG.-I-G.7245.2.2022.

⁵³ ŚG.-I-G.7245.7.7.2021.

⁵⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm., dalej: „Kpa”.

⁵⁵ ŚG.-I-G.7245.7.5.2020.

związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów oraz ich recyklingu. Zadania te finansowane były ze środków: krajowych i Unii Europejskiej. W przypadku zlecenia realizacji powyższych działań informacyjnych i edukacyjnych podmiotom zewnętrznym, przestrzegano art. 44 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵⁶.

(akta kontroli str. 198-200,204-254)

W latach 2018-2023 (I kw.) w Urzędzie realizowano projekty (działania) informacyjne i edukacyjne, dotyczących postępowania z odpadami, obejmujące w szczególności:

a) działania edukacyjne i promocyjne w ramach trzech projektów inwestycyjnych, tj.:

- w ramach projektu grantowego „Punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)” w 2020 r. zorganizowano trzy spotkania dla przedstawicieli gmin, które ujęte zostały w planie inwestycyjnym, stanowiącym załącznik WPGO w zakresie budowy lub modernizacji punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie województwa, które nie zrealizowały planowanych inwestycji⁵⁷;

- w ramach projektu „Rekultywacja składowisk odpadów w województwie kujawsko-pomorskim na cele przyrodnicze” przeprowadzono kampanię informacyjno-promocyjną skierowaną do dzieci i młodzieży, samorządowców oraz mieszkańców gmin, obejmującą dwie konferencje, cykl „zielonych lekcji” dla dzieci szkół podstawowych oraz utworzenie ścieżek edukacyjnych na terenie zrehabilitowanych składowisk⁵⁸;

- w ramach projektu „Punkty selektywnego zbierania odpadów w województwie kujawsko-pomorskim” prowadzono m.in. działania informacyjne i edukacyjne w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, skierowanych do mieszkańców gmin⁵⁹;

b) pięć działań szkoleniowych dla rolników lub przedsiębiorców⁶⁰, w tym:

- trzy szkolenia dotyczące zagadnień związanych z systemem BDO dla rolników oraz przedsiębiorców oraz podmiotów zobligowanych do sporządzania sprawozdań wynikających z zakresu ustawy o odpadach;

- dwa szkolenia dotyczące prowadzenia ewidencji odpadów wytwarzanych podczas prowadzenia działalności rolniczej i gospodarczej, sposobu sporządzenia sprawozdań o odpadach przedkładanych marszałkowi oraz konieczności uzyskania wpisu do rejestru BDO i sposobu sporządzenia wniosku o wpis do rejestru BDO;

c) dwóch szkoleń dla przedstawicieli samorządów gminnych; na temat zasad i sposobu przygotowywania rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, w toku których podnoszono także kwestię działań umożliwiających gminom wypełnianie ustawowych obowiązków związanych z

⁵⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.

⁵⁷ Projekt finansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego (Dalej: „RPO WK-P”) 2014-2020 (85%) i środków własnych województwa (15%). Projekt dotyczył wsparcia inwestycji w infrastrukturę w szczególności, przebudowę, modernizację PSZOK oraz wyposażenie ich lub doposażenie w elementy zapewniające prawidłowe funkcjonowanie.

⁵⁸ Projekt realizowany w partnerstwie z 28 gminami i związkiem gmin w latach 2014-2015 (z okresem trwałości projektu 2016-2020). Projekt finansowany ze środków POIS 2007-2013 (85%) WFOŚiGW (10%) oraz własnych budżetu województwa (5%). Celem działań, wynikających z WPGO i krajowego planu gospodarki odpadami, było przywrócenie walorów przyrodniczych terenom po zamknięciu 29 składowisk odpadów.

⁵⁹ Projekt Samorządu Kujawsko-Pomorskiego finansowany ze środków RPO WK-P na latach 2014-2020 i ze środków własnych gmin, skierowany na budowę, przebudowę, modernizację oraz wyposażenie lub doposażenie ogółem sześciu PSZOK.

⁶⁰ Szkolenia w tym zakresie sfinansowano w 100% ze środków budżetu województwa.

osiąganiem wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów⁶¹,

d) zorganizowania konferencji, dla:

- przedstawicieli samorządów gmin pn. „Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi w świetle zmian przepisów prawa, wprowadzonych ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw”⁶²;

- przedstawicieli samorządów gmin oraz przedstawicieli instytucji i jednostek administracji w województwie kujawsko-pomorskim pn. „Gospodarka odpadami w województwie kujawsko-pomorskim – społeczna odpowiedzialność biznesu”⁶³;

e) stworzenie w Toruniu warsztatu naprawczego, tj. Kawiarenka Naprawcza STAJNIA - Punkt Ponownego Użycia w ramach projektu Surface - Smart Urban Reuse Flagship Alliances in Central Europe⁶⁴.

(akta kontroli str. 179-203)

W przeprowadzonych w urzędzie projektach monitorowano realizację i efekty działań informacyjnych oraz edukacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich recyklingu poprzez m.in.: opracowywanie przez wykonawców realizujących projekty raportów, sprawozdań, potwierdzeń wykonania zadań, a w przypadku zorganizowanych konferencji list obecności. Dokumentacja ta zawierała zrealizowany cel, opis wydarzeń, informacje o nawiązanych kontaktach, wnioski, opis dobrych praktyk – istotnych dla regionu.

(akta kontroli str. 195-200, 304-320)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W czterech⁶⁵ na dziewięć przypadkach Urząd nie wydał potwierdzeń przyjęcia zgłoszeń uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny, które zgodnie z art. 32 ustawy Prawo przedsiębiorców, nakłada na organ administracji przyjmujący wniosek przedsiębiorcy obowiązek niezwłocznego wydania potwierdzenia jego przyjęcia, ze wskazaniem daty wpływu oraz przewidywanego terminu rozpatrzenia wniosku oraz danych kontaktowych organu.

(akta kontroli str. 5-6)

Z-ca Dyrektora Departamentu Środowiska wyjaśniła, że brak wydania ww. potwierdzeń stanowił niedopatrzenie wynikające z błędnej interpretacji ww. przepisu prawa. Organ uznał, że zwrotne potwierdzenie odbioru zgłoszeń stanowiło dla zgłaszających wystarczające potwierdzenie przyjęcia tych zgłoszeń. Wszystkie wskazane powyżej zgłoszenia zostały wysłane przez strony listownie za zwrotnym potwierdzeniem odbioru korespondencji, na podstawie którego zgłaszający zostali skutecznie powiadomieni.

(akta kontroli str. 176)

⁶¹ Działanie finansowane w 100% ze środków budżetu województwa.

⁶² Zadanie finansowane ze środków własnych budżetu województwa (100%). Podczas konferencji omówione zmiany prawne, nowe obowiązki i dobre praktyki w zakresie stosowania prawa, prowadzenie systemu gospodarowania odpadami w gminach, prowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów dla mieszkańców, prowadzenie prawidłowej sprawozdawczości.

⁶³ Konferencja sfinansowana ze środków własnych budżetu województwa (100%). Temat konferencji dotyczył zasad i dobrych praktyk w gospodarowaniu odpadami na terenie województwa, w tym również zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prowadzenia prawidłowej selektywnej zbiórki odpadów.

⁶⁴ Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (85%) i własnych budżetu województwa (15%), realizowany przy współudziale Departamentu Środowiska w ramach programu Interreg Europa Środkowa. Celem projektu była poprawa zarządzania środowiskiem oraz jakością życia na obszarach miejskich. Kawiarenka, która kontynuowała swoją działalność w okresie prowadzenia kontroli, podejmowała działania polegające na naprawie i ponownym wykorzystaniu niepotrzebnych przedmiotów.

⁶⁵ ŚG.-I-G.7245.7.21.2018, ŚG.-I-G.7245.7.25.2018, ŚG.-I-G.7245.7.15.2019, ŚG.-I-G.7245.7.34.2019.

W odniesieniu do złożonych wyjaśnień należy wskazać, że zwrotne potwierdzenie odbioru nie stanowi realizacji przepisu art. 32 Prawa przedsiębiorców, ponieważ nie zawiera m.in. przewidywanego terminu rozpatrzenia sprawy.

2. W dwóch⁶⁶ na dziewięć przypadków, badanych postępowań dotyczących uznania substancji za produkt uboczny, między potwierdzeniem przyjęcia zgłoszenia a wezwaniem do uzupełnienia dokumentów upłynęło odpowiednio 288 i 268 dni. W jednym⁶⁷ na dziewięć przypadków między potwierdzeniem przyjęcia zgłoszenia a zawiadomieniem na podstawie art. 36 § 1 Kpa upłynęło 100 dni. W jednym⁶⁸ na dziewięć przypadkach między zgłoszeniem uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny a potwierdzeniem przyjęcia zgłoszenia upłynęło 81 dni.

W kolejnym przeprowadzonym postępowaniu⁶⁹ pomiędzy zawiadomieniem na podstawie art. 36 § 1 Kpa, wysłanym 4 lutego 2022 r. z terminem załatwienia wyznaczonym do 31 marca 2022 r, a kolejnym zawiadomieniem wysłanym 27 kwietnia 2022 r z terminem załatwienia sprawy na 20 maja 2022 r. upłynęło 26 dni.

Działania te były niezgodne z art. 35 § 3 Kpa, na podstawie którego załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

Pomimo przekroczenia maksymalnego ustawowego terminu załatwienia sprawy określonego w art. 35 § 3 Kpa – Marszałek wbrew obowiązкови określoneму w art. 36 § 1 Kpa, nie zawiadomił strony o niezałatwieniu sprawy w terminie, przyczynach zwłoki z jednoczesnym wyznaczeniem nowego terminu jej załatwienia i pouczeniem o prawie do wniesienia ponaglenia.

(akta kontroli str. 5-151)

Z-ca Dyrektora Departamentu Środowiska wyjaśniła, że przyczyną niezawiadomienia stron o niezałatwieniu spraw w terminie, zgodnie z art. 36 Kpa, było przeoczenie wynikające z nadmiaru prowadzonych spraw przez pracownika rozpatrującego m.in. zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny.

W przedmiotowych sprawach strony postępowań nie wniosły ww. ponaglenia.

(akta kontroli str. 176-177)

3. W pięciu⁷⁰ (na badanych 30 przypadków) w Urzędzie nie zamieszczono w systemie BDO kopii ostatecznej decyzji (skanu decyzji) w zakresie gospodarki odpadami, czym naruszono art. 80 ust. 3 ustawy o odpadach.

(akta kontroli str. 503, 505, 507)

Dyrektor Departamentu Środowiska, wyjaśniła m.in., że organ wywiązuje się ze swojego obowiązku i zamieszcza wszystkie decyzje w repozytorium systemu BDO, przepis art. 80 ust. 3 ustawy o odpadach nie określa terminu w jakim ma zostać dokonana ww. czynność. W Urzędzie dokłada się wszelkich starań, aby było to możliwie szybko. W chwili obecnej uzupełniono skany we wskazanych przypadkach.

(akta kontroli str. 520, 536)

⁶⁶ ŚG.-I-G.7245.7.1.2021, ŚG.-I-G.7245.2.2022.

⁶⁷ ŚG.-I-G.7245.7.7.2021.

⁶⁸ ŚG.-I-G.7245.7.5.2020.

⁶⁹SG-I-G.7245.7.1.2021.

⁷⁰ Badane decyzje podmiotów o NIP zaczynających się i kończących na numery 888(...)6263, 874(...)3627, 554(...)0551, 874(...)7225, 874(...)4522.

W odniesieniu do wyjaśnień należy wskazać, że w terminie oględzin, tj. 4-5 lipca 2023 r. nie zamieszczono skanów jednej decyzji otrzymanej w sierpniu 2020 r., dwóch we wrześniu 2020 r., i po jednej otrzymanej w listopadzie 2020 r. i w styczniu 2021 r.

(akta kontroli str. 503, 505, 507)

4. Na 15 badanych spraw dotyczących wykreślenia podmiotów z rejestru BDO na wniosek, przekroczenie 30-dniowego terminu określonego art. 53 ust. 1 w zw. z art. 60 ust. 3 ustawy o odpadach stwierdzono w 10 przypadkach (maksymalnie 168 dni ponad ww. termin)⁷¹.

(akta kontroli str. 554-555)

Dyrektor Departamentu Środowiska, wyjaśniła m.in., że długie terminy wydawania decyzji, a następnie wykreślenia na ich podstawie z rejestru BDO, wynikały z dużego obłożenia pracowników obowiązkami służbowymi związanymi z jego obsługą (rejestracja nowych przedsiębiorców, aktualizacja istniejących wpisów, weryfikacja sprawozdawczości). Wyjaśniająca wskazała przy tym, że opóźnienia w wykreślanu podmiotów z BDO nie niosły ze sobą konsekwencji dla przedsiębiorców, w przeciwieństwie do rejestracji, która zgodnie z art. 50 ust. 2 ustawy o odpadach, musi nastąpić przed podjęciem działalności. Stąd jako priorytet przyjęto umożliwienie przedsiębiorcom prowadzenia działalności gospodarczej, a zatem nadawanie numerów rejestrowych oraz aktualizowanie istniejących wpisów oraz nienarazanie ich na kary związane z brakiem wspomnianego wpisu.

(akta kontroli str. 1301, 1305-1306)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd był organizacyjnie prawidłowo przygotowany do realizacji zadań objętych niniejszą kontrolą. Cele Województwa w zakresie gospodarki odpadami w okresie kontrolowanym wskazano w WPGO, opracowanym przed okresem objętym kontrolą, który w 2018 r. prawidłowo poddano jednej aktualizacji.

Analiza wybranych dokumentów wykazała, że Urząd ściśle współpracował z WIOŚ w Bydgoszczy, także w zakresie przekazywania informacji o podmiotach niezarejestrowanych w BDO.

Zapewniono też realizację szeregu działań edukacyjnych, szkoleniowych i promocyjnych związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów oraz ich recyklingiem, głównie skierowanych na wsparcie merytoryczne i organizacyjne przedstawicieli pozostałych samorządów województwa kujawsko-pomorskiego, a w części także na rozwój świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Efekty powyższych działań były prawidłowo monitorowane, a poniesione wydatki prawidłowo rozliczone.

Jako nieprawidłowe oceniono: niewydawanie potwierdzeń przyjęcia zgłoszeń uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny, naruszenia określonych przepisami terminów prowadzenia spraw w ww. zakresie oraz terminów wykreślenia podmiotu z BDO; a także niezamieszczanie w BDO kopii decyzji dotyczących gospodarki odpadami.

OBSZAR

2. Nadzór nad realizacją działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich recyklingu.

Opis stanu faktycznego

1. Marszałek w Biuletynie Informacji Publicznej zgodnie z art. 38b ust. 1 ustawy o odpadach prowadził i aktualizował listę funkcjonujących instalacji spełniających

⁷¹ W przypadku sześciu badanych spraw z 2021 r. jedną zakończono w okresie od 2 do 3 miesięcy, jedną od 3 do 4 miesięcy, dwie od 4 do 5 miesięcy a dwie w terminie powyżej 6 miesięcy (do maksymalnie 198 dni). Wszystkie cztery badane sprawy z 2022 r. załatwiano od 1 do 2 miesięcy (do maksymalnie 55 dni).

wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, o których mowa w art. 35 ust. 6 ustawy o odpadach oraz instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Na terenie województwa funkcjonowały 132 PSZOK w 2018 r.; 135 w 2019 r. 131 w 2020 r. 124 w 2021 r.; i 126 w 2022 r. oraz trzy punkty napraw i wymiany rzeczy w 2022 r.

(akta kontroli str. 257-258)

W odniesieniu do spadku liczby PSZOK w województwie kujawsko-pomorskim, Dyrektor Departamentu Środowiska, wskazała m.in., że niektóre gminy, organizując na swoim terenie zorganizowany system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych zlikwidowały PSZOK, które nie spełniały wymaganych z czasem standardów prowadzenia PSZOK⁷². W analizowanym okresie faktycznie zmniejszała się liczba gmin, które nie posiadają PSZOK. Takich gmin w 2018 r. było 13, a w 2022 r. pięć⁷³.

(akta kontroli str. 1300, 1303)

Dyrektor Departamentu wskazała, że w okresie kontrolowanym Urząd działał w obszarze tworzenia PSZOK w sposób określony w WPGO, tj. poprzez działania w obszarze infrastruktury PSZOK, a także poprzez zwiększanie świadomości społeczeństwa i przedstawicieli samorządów⁷⁴.

(akta kontroli str. 1322-1323)

W okresie objętym kontrolą na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonował jeden punkt napraw, Kawiarenka Naprawcza STAJNIA działająca w Toruniu, w której oprócz naprawy i ponownego wykorzystania niepotrzebnych przedmiotów, organizowano także warsztaty dotyczące napraw m.in. urządzeń lub mebli, a także przekształcania nieużywanych rzeczy w produkt o wyższej wartości (upcykling). Powyższy punkt napraw utworzono w ramach projektu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, opisanego w pkt 6 lit. e obszaru pierwszego niniejszego wystąpienia. Kontynuuje on działalność do chwili obecnej.

(akta kontroli str.184)

Urząd pozyskiwał informacje o ilości wytwarzanych odpadów z rocznych sprawozdań przekazywanych od wytwórców odpadów oraz ze sprawozdań wójtów, burmistrzów i prezydentów miast o odebranych i zebranych odpadach komunalnych, odebranych nieczystościach ciekłych oraz realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Coroczna weryfikacja danych przedstawionych w przedmiotowych sprawozdaniach opisana dalej w punkcie 3.1 i 3.2 pozwalała na monitorowanie: rodzaju i ilości poszczególnych frakcji odpadów komunalnych, wytwarzanych przez mieszkańców w gminach, prowadzenia przez gminy selektywnej zbiórki odpadów surowcowych ze strumienia odpadów komunalnych, organizacji i prowadzenia PSZOK, osiągnięcia przez gminy wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych, odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych⁷⁵, a także osiągnięcie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

⁷² Wyjaśniająca wskazała na przykład jednej z gmin, która w 2021 r. z 11 istniejących punktów pozostawiła jeden.

⁷³ W tym jedna gmina, w której ukończono infrastrukturę PSZOK, jednak do 31 grudnia 2022 r. nie rozpoczął on jeszcze zbierania odpadów.

⁷⁴ W tym zakresie zorganizowano w szczególności pięć naborów do projektów współfinansowanych z RPO WK-P, dotyczących rozbudowy infrastruktury PSZOK., a także sześć szkoleń, konferencji lub spotkań.

⁷⁵ Obowiązek do 2020 r.

Powyższe dane gromadzone i przetwarzane były:

- do końca 2018 r. w WSO przekazanych wszystkim urządům marszałkowskim przez ówczesnego Ministra Środowiska, do którego wprowadzone zostały wszelkie dane z papierowej sprawozdawczości składanej przez ustawowo zobligowane podmioty. System ten gwarantował wygenerowanie wytworzonych wybranych odpadów według katalogu odpadów oraz sposób ich zagospodarowania;
- za pomocą oprogramowania⁷⁶ służącego do zarządzania danymi ze sprawozdawczości z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, wynikającej z ustawy upcg. Oprogramowanie umożliwiało zarządzanie danymi ze sprawozdań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, które przekazywane były marszałkowi województwa przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz umożliwiało sporządzenie przez marszałka województwa rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi; ostatnie w wersji papierowej za 2018 r.;
- od 2019 r. w systemie BDO, z tym że moduł dotyczący możliwości składania rocznego sprawozdania o wytworzonych odpadach został uruchomiony 2 czerwca 2020 r.

(akta kontroli str. 300-301)

Dyrektor Departamentu wskazała, że po okresie sprawozdawczym za 2018 r. (który kończył działanie WSO), Urząd nie miał możliwości wykazania w jakich ilościach poszczególne odpady były przetwarzane w procesach recyklingu.

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że system BDO nie dawał urządům marszałkowskim możliwości raportowania danych w nim zawartych.

(akta kontroli str. 301, 1320-1321)

Odpady wytworzone w województwie kujawsko-pomorskim, jak wyjaśniła Dyrektor Departamentu, były także zagospodarowywane poza terenem województwa⁷⁷. Marszałek nie ma możliwości ani obowiązku monitorowania do jakich instalacji spoza województwa trafiały odpady.

(akta kontroli str. 305)

Sposób weryfikacji sprawozdań gminnych z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi opisano dalej w pkt 3.1 wystąpienia.

W okresie kontrolowanym Urząd wystąpił o przekazanie danych statystycznych zawartych w BDO do Ministerstwa Klimatu i Środowiska⁷⁸:

- 23 listopada 2022 r. o dane o podmiotach, które nieterminowo złożyły w BDO sprawozdania za lata 2019-2021. Odpowiedź otrzymano 19 grudnia 2022 r.;
- 20 września 2023 r. o dane w zakresie rodzajów i ilości odpadów oraz sposobów ich zagospodarowania w województwie kujawsko-pomorskim, niezbędne do opracowania sprawozdania z realizacji WPGO w latach 2020-2022. Urząd uzyskał informację, iż wniosek został przekazany do IOŚ-PIB z terminem realizacji do 10 listopada 2023 r.

(akta kontroli str. 1320-1322)

2. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie sporządzono jedno sprawozdanie z realizacji WPGO, za okres do 2019 r.⁷⁹ Sprawozdanie sporządzono w terminie

⁷⁶ Autorskie oprogramowanie z zakresu gospodarowania odpadami.

⁷⁷ Potwierdza to m.in. z treść WPGO (w szczególności w tabeli nr 109). Urząd posiadał dane w tym zakresie za okres do 2018 r. włącznie.

⁷⁸ Urząd uzyskał informację z Instytutu Ochrony Środowiska, Państwowego Instytutu Badawczego (Dalej IOŚ PIB), że o informacje o środowisku należy zwracać się do Departamentu Instrumentów Środowiskowych w ww. ministerstwie.

⁷⁹ „Sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego w latach 2017-2019”⁷⁹; dalej: „sprawozdanie z WPGO”.

i przedłożono wymagany organom, z zachowaniem wymogów art. 227a ust. 1 ustawy o odpadach.

Badaniu poddano wykonanie założeń określonych w pkt. 9 WPGO Sposób monitoringu i oceny wdrażania planu gospodarki odpadami WPGO⁸⁰, w zakresie uwzględnienia w sprawozdaniu przewidywanych mierników (wskaźników), a także informacji o realizacji zakładanych działań inwestycyjnych w odniesieniu do PSZOK. Stwierdzone braki w tym zakresie opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 828-866)

Ponadto w sprawozdaniu, dotyczącym okresu do 2019 r., w zestawieniach dotyczących innych odpadów niż komunalne⁸¹ – nie prezentowano danych za ostatni rok analizowanego okresu.

Dyrektor Departamentu Środowiska, wskazała m.in., że dane i sprawozdania dotyczące gospodarowania odpadami za rok 2019 przekazywane były przez podmioty gospodarujące odpadami do dnia 30 października 2020 r. poprzez system BDO. W okresie przygotowania ww. dokumentu powyższe sprawozdania znajdowały się w trakcie weryfikacji, co uniemożliwiło ich wykorzystanie. Wyjaśniająca wskazała także na brak możliwości generowania jakichkolwiek raportów w systemie BDO, który dotyczy wszystkich województw. Ponadto sprawozdanie zostało przedłożone Ministrowi Klimatu i Środowiska, który nie zgłosił do niego żadnych uwag.

(akta kontroli str. 518, 526)

W celu realizacji celów wskazanych w WPGO w Urzędzie, na wniosek podmiotów zewnętrznych, opiniowano planowane inwestycje w zakresie zgodności z WPGO, co umożliwiało uzyskanie wsparcia finansowego ze środków krajowych lub UE. Pracownicy Urzędu w latach 2018-2023 byli zaangażowani także w przygotowanie i wykonanie projektu finansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Punkty selektywnego zbierania odpadów w województwie kujawsko-pomorskim. Pracownicy Departamentu Środowiska uczestniczyli w spotkaniach zespołów ds. gospodarowania odpadami zarówno na szczeblu regionalnym jak i krajowym⁸². Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego powołał Zespół ds. programowania przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027, w ramach którego m.in. przedstawiciele Departamentu Środowiska programują kierunki naborów dla projektów w danych obszarach tematycznych, w tym w gospodarce odpadami. Ponadto przedstawiciel Departamentu Środowiska uczestniczył w pracach Grupy roboczej do spraw Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027, który monitoruje postępy w realizacji programu oraz w osiąganiu jego celów pośrednich i końcowych, w tym również celów zarezerwowanych na prowadzenie inwestycji w gospodarce odpadami, wymienionych w wojewódzkim planie gospodarki odpadami⁸³.

(akta kontroli str. 1301, 1306-1308)

3.1. Organy wykonawcze wszystkich gmin w województwie kujawsko-pomorskim (144) w okresie objętym kontrolą składały sprawozdania z zakresu gospodarowania

⁸⁰ WPGO dostępnego na stronie internetowej [BIP Urzędu, w zakładce środowisko](#).

⁸¹ Brak danych za 2019 r. dotyczył w szczególności zestawień w pkt 31.1.-3.1.3., 4.2.-4.4., a także części zestawień w pkt 4.5 ww. sprawozdania.

⁸² W szczególności byli członkami Grupy Roboczej ds. Gospodarki Odpadami funkcjonującej w ramach krajowej sieci organów środowiskowych i instytucji zarządzających funduszami unijnymi „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”.

⁸³ Przedstawiciele Departamentu Środowiska uczestniczyli w pracach zespołów odpowiedzialnych za tworzenie regionalnych programów operacyjnych w poprzednich perspektywach.

odpadami komunalnymi, wskazane w art. 9q ustawy o upcg, z czego po terminie złożone zostało w 2018 r. jedno sprawozdanie, w 2020 r. dziewięć sprawozdań, w 2021 r. dwa sprawozdania⁸⁴. W wyniku działań pracowników Urzędu, a także wewnętrznej weryfikacji samorządów w poszczególnych latach złożono do Urzędu następującą liczbę korekt sprawozdań: w 2020 r. – 110, w 2021 r. – 209, w 2021 r. 225, w 2023 r. – 67.⁸⁵

(akta kontroli str. 867)

Dyrektor Departamentu wskazała, że ww. sprawozdania były weryfikowane w zakresie poprawnego umieszczenia rodzajów i ilości odpadów komunalnych w poszczególnych działach; poprawnego wskazania zagospodarowania rodzajów odpadów, poprawnego obliczenia sum mas, występowania i liczby PSZOK oraz zagospodarowania frakcji odpadów zebranych w tych punktach, działalności dawnych instalacji regionalnych, a także gospodarowania odpadami zmieszanymi i odpadami zielonymi w odniesieniu do założeń WPGO. Weryfikowano także osiągnięcie zakładanych wskaźników w zakresie recyklingu i odzysku oraz ograniczenia masy przekazywanych do składowania odpadów biodegradowalnych. Dyrektor Departamentu wskazała, że o ile obowiązujące uregulowania dają wójtom, burmistrzom i prezydentom miast możliwość uzyskania dokumentacji m.in. od podmiotów składających sprawozdania do danego organu, to marszałkom województw dają dostęp tylko do treści składanych sprawozdań. Przepisy nie określają także zasad dokonywanej weryfikacji. W okresie kontrolowanym weryfikacji dokonywano w szczególności w porównaniu do danych dostępnych w poprzednio prowadzonej bazie WSO, a także poprzez robocze rozmowy i uzgodnienia z przedstawicielami samorządów i zarządzającymi instalacjami komunalnymi.

(akta kontroli str. 1319-1320)

Kontrola działań pracowników Urzędu w zakresie weryfikacji sprawozdań wykazała⁸⁶, że dokumenty zawierały wszelkie wymagane informacje i były, w zakresie danych, ze sobą wewnętrznie spójne⁸⁷.

W każdym sprawozdaniu w tabelach dotyczących odpadów zebranych wskazywano na ich zagospodarowanie w części lub w całości w procesie R12, tj. wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek wymienionych z procesów recyklingu i odzysku (R1-R11). W rezultacie sprawozdania nie określały docelowego procesu recyklingu.

(akta kontroli str. 868-891)

Dyrektor Departamentu Środowiska, wyjaśniła m.in. że zgodnie z obowiązującymi wzorami, w ww. sprawozdaniach wykazywany jest sposób zagospodarowania oraz nazwa instalacji, do której zostały przekazane odebrane i zebrane odpady komunalne. W wielu instalacjach przetwarzania odpadów komunalnych prowadzony jest proces przetwarzania R12, tj. wstępny proces przygotowania odpadów przed poddaniem ich procesom recyklingu. Często przed ostatecznym przekazaniem odpadów do recyklera działają pośrednicy, zajmujący się odbiorem i transportem tych odpadów, natomiast w sprawozdaniu gminnym znajdują się informacje o podmiocie, który odebrał i zebrał odpady bezpośrednio od mieszkańców i z PSZOK, dlatego też w tej

⁸⁴ Sprawozdania za rok poprzedni, w 2019 r. i 2023 r. wszystkie sprawozdania zostały złożone w terminie.

⁸⁵ Na 144 samorzady gminne, korekt nie dokonywano w przypadku: 27 sprawozdań za 2018 r., 9 za 2019 r., 83 za 2020 r., 31 za 2021 r., 8 za 2022 r.

⁸⁶ Przeprowadzona na próbie 12 sprawozdań, po cztery wybrane sporządzone przez Burmistrza Mogilna, Wójta Gminy Lipno, Burmistrza Miasta Rypina. Z czego ogółem sześć sprawozdań przekazanych w formie pisemnej i sześć przekazanych w systemie BDO.

⁸⁷ Z zastrzeżeniem, że w przypadku jednego analizowanego sprawozdania, stwierdzono różnicę o 4,49 Mg między częścią IIa i VIIIa w zakresie masy odebranych i zebranych odpadów komunalnych jednego rodzaju. Stanowiło 1,5% odpadów tego rodzaju i 0,05% ogółu odpadów odebranych i zebranych w analizowanym roku, a przez to nie miało istotnego wpływu na wykazane dane.

części sprawozdania wskazany sposób zagospodarowania odpadów stanowi proces R12.

(akta kontroli str. 1300-1301, 1304)

3.2. W okresie od wprowadzenia przekazywania sprawozdań o odpadach w systemie BDO, złożone zostały:

- w zakresie wytwarzanych odpadów i gospodarowania odpadami: za 2019 r. – ogółem 9 368 sprawozdań, z czego 3 196 korekt; za 2020 r. ogółem 12 029 sprawozdań, z czego 3 904 korekt; za 2021 r. – ogółem 12 306 sprawozdań, z czego 3 710 korekt; za 2022 r. – ogółem 11 112 sprawozdań, z czego 2 911 korekt⁸⁸;

- w zakresie opakowań i gospodarowania odpadami z nich powstającymi: za 2019 r. – ogółem 4 298 sprawozdań, z czego 1 565 korekt; za 2020 r. – ogółem 4 779 sprawozdań, z czego 1 531 korekt; za 2021 r. – ogółem 4 063 sprawozdań, z czego 866 korekt; za 2022 r. – ogółem 3 618 sprawozdań, z czego – 770 korekt⁸⁹.

(akta kontroli str. 533-534)

Oględziny⁹⁰ modułu sprawozdawczego BDO i analiza danych w nim zawartych nie wykazały okoliczności wskazujących na nierzetelną weryfikację ww. sprawozdań, w tym w badanych przypadkach podmioty wykazywano rodzaje odpadów, ich masę i stosowane procesy – zgodne z decyzjami zezwalającymi na przetwarzanie odpadów. Nie stwierdzono także opóźnień w weryfikacji pierwszorazowych sprawozdań rocznych składanych przez zobowiązane podmioty. Stwierdzono natomiast cztery przypadki trwającej od dwóch do trzech miesięcy weryfikacji korekt sprawozdań rocznych⁹¹ z lat poprzednich, na co jednak przepisy nie określają terminów.

(akta kontroli str. 513-516)

Dyrektor Departamentu Środowiska wskazała m.in., że ustawa o odpadach nie zawiera wytycznych w zakresie weryfikacji sprawozdawczości. Według wytycznych Ministerstwa weryfikacja powinna mieć charakter przeglądowy i przesiewowy, w oparciu o dane dostępne w Urzędach. Wyjaśniająca wskazała, że działania w Urzędzie obejmują weryfikację poprawności wypełnienia sprawozdania, a w miarę możliwości czasowych, porównanie z innymi danymi zamieszczonymi w BDO. Weryfikacja może obejmować także porównanie danych ze sprawozdania z warunkami określonymi w decyzjach dotyczących gospodarki odpadami.

(akta kontroli str. 531-532)

4. W latach 2018-2023 pracownicy Urzędu prowadzili od 28 do 41 kontroli rocznie⁹². W tej liczbie od trzech do dziewięciu kontroli w każdym z lat było kontrolami doraźnymi, pozostałe były kontrolami planowymi⁹³.

(akta kontroli str. 902-935)

Pracownicy Urzędu, uczestniczyli także, w każdym przypadku, w kontrolach prowadzonych przez WIOŚ w Bydgoszczy związanych z: procedurą wydawania decyzji w zakresie gospodarki odpadami (o których mowa w art. 41a ust. 2 oraz 6 ustawy odpadach, tj. w szczególności w zakresie przetwarzania i gromadzenia

⁸⁸ Do dnia przekazania danych, tj. 20 lipca 2023 r.

⁸⁹ Do dnia przekazania danych, tj. 20 lipca 2023 r.

⁹⁰ Przeprowadzone w dniach 3-5 lipca 2023 r.

⁹¹ W powyższych przypadkach nie zweryfikowano korekt sprawozdań rocznych, mimo upływu od 71 do 76 dni.

⁹² W poszczególnych latach ww. okresu odpowiednio: 28, 41, 32, 41, 41 kontroli, a w I połowie 2023 r. 20 kontroli.

⁹³ W poszczególnych latach ww. okresu odpowiednio: dwie, siedem, trzy, siedem, dziewięć kontroli doraźnych, a w I połowie 2023 r. dwie kontrole doraźne.

odpadów)⁹⁴ oraz poprzedzających zamknięcie składowiska (art. 146 ust. 5 ustawy o odpadach)⁹⁵.

W odniesieniu do kontroli związanych z wydawaniem decyzji potwierdzającej spełnienie warunków uznania za produkt uboczny (albo decyzję stwierdzającą niespełnienie tych warunków; art. 11 ust. 4b ustawy o odpadach), Dyrektor Departamentu Środowiska wskazała m.in. że pracownicy Urzędu co do zasady nie uczestniczyli w ww. kontrolach, gdyż udział przedstawicieli Marszałka, nie był obligatoryjny.

(akta kontroli str. 542,561)

W Urzędzie na dwa sposoby identyfikowano podmioty podlegające kontroli, o której mowa w art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi⁹⁶, tj. prowadzących recykling odpadów opakowaniowych oraz eksportujących odpady opakowaniowe lub dokonujących wewnątrzwspólnotowej dostawy odpadów opakowaniowych. W ramach pierwszej metody analizowano przekazywane do Urzędu dokumenty, potwierdzające ww. działalność, co pozwoliło na ustalenie ogółem 101 podmiotów, które podlegają lub podlegały ww. kontroli. Druga metoda polegała na uzupełnieniu ww. dokumentacji o analizę podmiotów, które potencjalnie mogą prowadzić działalność w zakresie odzysku/recyklingu odpadów opakowaniowych lub ich eksportu. W ten sposób ustalono (według stanu na 10 listopad 2022 r.) 62 podmioty przekazujące ww. dokumentację, a także 92 podmioty, które nie przedkładają ww. dokumentacji, ale ich profil działalności wskazuje na działalność w obszarze objętym kontrolą.

Weryfikacja danych z BDO o podmiotach zarejestrowanych, które wykazały działalność w zakresie odzysku lub recyklingu odpadów opakowaniowych wykazała, że zostały one zidentyfikowane, a przez to przewidziane do kontroli.

(akta kontroli str. 896-899, 936-957)

Analiza planów i sprawozdań z kontroli wykazała, że corocznie realizowano zaplanowane kontrole⁹⁷ w zakresie art. 53 ust. 2 ustawy o opakowaniach, z wyjątkiem 2020 r., w którym wskutek stanu pandemii COVID-19 nie zrealizowano ośmiu przewidzianych działań. Podmioty nieobjęte kontrolami w 2020 r. objęto czynnościami w roku następnym. Zestawienie kontroli wykonanych w tym zakresie, z listą podmiotów podlegających kontroli wykazało, że przeprowadzono wymagane czynności w interwale 3-letnim, względem podmiotów, które przedkładały do Urzędu dokumenty potwierdzające przeprowadzanie recyklingu/odzysku odpadów opakowaniowych lub eksport tych odpadów. Od 2021 r. Urząd podjął także czynności kontrolne względem podmiotów, które nie przedkładały ww. dokumentów, a ich profil działalności i uzyskane zezwolenia wskazywały na możliwość prowadzenia działalności w zakresie odzysku/recyklingu ww. odpadów. Działania w tym zakresie służyły realizacji wniosku pokontrolnego z poprzedniej kontroli NIK⁹⁸.

(akta kontroli str. 892-899, 903-1063)

W wyniku przeprowadzonych kontroli Urząd zawiadomił o stwierdzonych nieprawidłowościach WIOŚ w Bydgoszczy: w 2018 r. w dwóch przypadkach,

⁹⁴ W poszczególnych latach okresu 2018-2022 w odpowiednio: trzy, 26, 80, 61, 59 kontroli, a w I połowie 2023 r. cztery kontrole (kolejne siedem w toku według stanu na 30 czerwca 2023 r.).

⁹⁵ W poszczególnych latach okresu 2018-2022 w odpowiednio: 5, 4, 0, 1, 2 kontrolach, i jednej w I połowie 2023 r.

⁹⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 160 ze zm.; dalej „ustawa o opakowaniach”.

⁹⁷ W poszczególnych latach okresu 2018-2023 zaplanowano: 28, 34, 37, 35, 32 i 43 kontrole. Zrealizowano natomiast 25, 34, 29, 35, 32 i 20 kontroli planowych (w I połowie 2023 r.). Wskazane niewykonanie planów dotyczyło 2020 r.

⁹⁸ P/20/045 „Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi i poużytkowymi oraz transgraniczne przemieszczanie odpadów”.

w 2019 r. w pięciu, w 2020 r. w dwóch, w 2021 r. w sześciu, w 2022 r. w dwóch⁹⁹. Działania w tym zakresie podejmowano odpowiednio do skali stwierdzonych nieprawidłowości, z uwzględnieniem także ewentualnych działań kontrolowanych podjętych w toku lub bezpośrednio po kontroli.

(akta kontroli str. 1021-1063)

4.2. W wyniku badania dokumentacji wybranych 12 kontroli¹⁰⁰ stwierdzono, że czynności podejmowano prawidłowo, z zachowaniem w szczególności wymogów określonych w art. 48-51 oraz 53 oraz 55 Prawa przedsiębiorców. W prowadzonych kontrolach weryfikowano m.in. zgodność między dokumentacją odpadów, dokumentami potwierdzającymi recykling odpadów opakowaniowych¹⁰¹ oraz składanymi przez podmioty sprawozdaniami¹⁰². Sprawdzano zgodność prowadzonej działalności z wydanymi decyzjami w zakresie gospodarki odpadami opakowaniowymi, także wywiązanie się z obowiązku przeprowadzenia audytu, o którym mowa w art. 46 ustawy o opakowaniach¹⁰³. W czterech przypadkach o wynikach kontroli poinformowano WIOŚ w Bydgoszczy. Nie kierowano wskazanych zawiadomień w przypadkach, gdy ww. organ dokonał wcześniej samodzielnych ustaleń, gdy przedsiębiorca niezwłocznie wyeliminował nieprawidłowości lub gdy nie miały one istotnego charakteru.

(akta kontroli str. 1064-1079)

5. W Urzędzie obowiązywały zasady przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg oraz wniosków i petycji¹⁰⁴. W okresie objętym kontrolą do Urzędu wpłynęło ogółem sześć skarg i dziewięć wniosków¹⁰⁵ związanych z zakresem niniejszej kontroli NIK. Badaniu poddano tryb postępowania wobec wszystkich z nich. W każdym przypadku odpowiedzi udzielono w terminie do miesiąca.

Weryfikacji poddano działania podejmowane w Urzędzie wobec czterech podmiotów, których działalność była przedmiotem ww. skarg lub wniosków, w tym działania względem dwóch podmiotów, których dotyczyło łącznie dziewięć z ww. 15 spraw.

Ustalono, że w każdym przypadku w Urzędzie podejmowano działania względem działalności będącej przedmiotem skarg, w tym m.in. przeprowadzano od jednej do sześciu kontroli. W trzech przypadkach wszczynano postępowania mające na celu cofnięcie decyzji, na podstawie której prowadzono działalność w zakresie gospodarki odpadami¹⁰⁶. W żadnym jednak przypadku, zgromadzony materiał nie wskazywał na przesłanki określone w art. 194 ustawy poś. Sprawy prowadzono zatem na podstawie art. 195 poś, co wymagało wezwania prowadzącego instalację do usunięcia naruszeń w oznaczonym terminie. Wskutek kierowania ww. pism, w dwóch przypadkach przedsiębiorcy wyeliminowali lub istotnie ograniczyli nieprawidłowości¹⁰⁷, co skutkowało umorzeniem postępowań¹⁰⁸. W toku działań wobec trzech analizowanych przedsiębiorców Urząd ściśle współpracował z WIOŚ w Bydgoszczy, m.in.

⁹⁹ Zakres stwierdzanych nieprawidłowości odpowiadał ustaleniom na podstawie próby kontroli, opisanej dalej w pkt. 4.2.

¹⁰⁰ Z lat 2020-2022, kontrole we wcześniejszym okresie badane były podczas kontroli NIK nr P/20/045, w której nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z ich przebiegiem i udokumentowaniem.

¹⁰¹ Nieprawidłowość w rzetelności wystawiania tych dokumentów pracownicy Urzędu ustalili w sześciu kontrolach.

¹⁰² W trzech przypadkach stwierdzono opóźnienia w przekazywaniu ww. sprawozdań.

¹⁰³ W dwóch przypadkach stwierdzono opóźnienie lub nieprzeprowadzenie audytu za jeden z objętych kontrolą lat.

¹⁰⁴ Przyjęte Zarządzeniem Marszałka Województwa Nr 66/2015 z 27 października 2015 r.

¹⁰⁵ Skargi i wnioski składane były głównie przez osoby fizyczne, stowarzyszenia i osoby prawne. Skargi dotyczyły uciążliwości (w szczególności zapachowej) jakie wywoływało przetwarzanie lub składowanie odpadów dla okolicznych mieszkańców i przedsiębiorców; wnioski dotyczyły przeprowadzenia zmiany zakresu lub likwidacji działalności w zakresie gospodarowania odpadami w związku z wywołaną uciążliwością.

¹⁰⁶ Czwartym analizowanym przypadkiem decyzja w tym zakresie wygasła z mocy prawa.

¹⁰⁷ Potwierdzano to m.in. kontrolami prowadzonymi przez upoważnionych pracowników Urzędu.

¹⁰⁸ Trzecie postępowanie na dzień 14 sierpnia 2022 r. znajdowało się w toku.

przekazując i uzyskując wyniki kontroli. W jednej ze spraw podejmowano m.in. działania na wniosek prokuratury.

(akta kontroli str. 1152-1268)

Zweryfikowano także czynności pracowników Urzędu podjęte w następstwie otrzymania dziesięciu informacji o wynikach kontroli lub o nieprawidłowościach, przekazanych przez WIOŚ w Bydgoszczy. W trzech przypadkach przekazywane informacje były już przedmiotem wcześniejszych działań Urzędu, w tym dotyczyły podmiotów objętych kontrolami, wobec których w szczególności kierowano wezwania na podstawie art. 195 ust. 2 poś¹⁰⁹. Z pozostałych siedmiu informacji, w każdym Urząd reagował kierując wezwaniem do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. W sześciu przypadkach otrzymano informacje i dokumenty potwierdzające usunięcie nieprawidłowości. W jednym przypadku, gdy strona nie udzieliła odpowiedzi, wszczęto kontrolę¹¹⁰.

(akta kontroli str. 1163-1268)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Pkt 9 WPGO na lata 2017-2022 r. wskazywał, że podstawą sporządzenia sprawozdania miały być m.in. informacje otrzymane z gmin w wyniku przeprowadzonych badań (ankiety, zapytania). W toku kontroli nie przedłożono takich dokumentów¹¹¹. W rezultacie, w szczególności dla zadań poza dawnymi instalacjami regionalnymi, w sprawozdaniu zaprezentowano ograniczone informacje o działalności samorządów gminnych w zakresie realizacji inwestycji zaplanowanych w WPGO. W przypadku inwestycji w PSZOK, zaprezentowano informacje od podmiotów dotujących, które jednak nie wskazywały konkretnej gminy lub lokalizacji PSZOK, a także zakresu prac, co uniemożliwiło ocenę stopnia realizacji zadań z planu inwestycyjnego WPGO. W ocenie NIK było to działanie nierzetelne.

(akta kontroli str. 828-866)

Dyrektor Departamentu Środowiska, wyjaśniła że plan inwestycyjny, stanowiący załącznik do WPGO określał potrzebną w województwie kujawsko-pomorskim infrastrukturę dotyczącą odpadów komunalnych, tym odpadów budowlanych i rozbiórkowych, służącą zapobieganiu powstawaniu tych odpadów oraz gospodarowaniu tymi odpadami i wskazuje planowane inwestycje, oszacowanie kosztów planowanych inwestycji i źródła ich finansowania. Kluczowymi instalacjami w gospodarowaniu odpadami komunalnymi na terenie województwa były instalacje komunalne (dawne instalacje regionalne), dlatego też tutaj Departament Środowiska wystąpił do zarządzających tymi właśnie instalacjami. Wystąpiono także do podmiotów przyznających dofinansowanie na realizację zadań w zakresie gospodarki odpadami. Warunkiem uzyskania dofinansowania ze środków krajowych i UE była zgodność inwestycji z planem załączonym do WPGO.

Wyjaśniająca nadmieniała, iż podmioty prowadzące inwestycje w gospodarce odpadami nie miały obowiązku sprawozdawania się marszałkowi województwa z przeprowadzonych działań.

W sprawie przedsięwzięć inwestycyjnych nie występowało do samorządów gmin, ponieważ nie planowały one żadnych zadań dotyczących modernizacji czy

¹⁰⁹ Dotyczyło to podmiotów objętych także badaniem w ramach weryfikacji reakcji Urzędu na skargi.

¹¹⁰ Na dzień 1 sierpnia 2023 r. postępowanie w toku.

¹¹¹ W szczególności w odniesieniu do realizacji zadań wskazanych w planie inwestycyjnym, nie pozyskiwano danych od gmin, lecz od podmiotów dotujących, dofinansowujących, udzielających pożyczek itp. tj.: Prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Prezesa Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Dyrektora Departamentu Wdrażania RPO. Pozyskano także m.in. informacje o prowadzonych przedsięwzięciach od 16 podmiotów zarządzających dawnymi instalacjami regionalnymi.

rozbudowy instalacji w gospodarce odpadami komunalnymi, natomiast informacja o funkcjonujących na terenie danej gminy PSZOK zawarta była w corocznych sprawozdaniach wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast w zakresie realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Wyjaśniająca wskazała, że informacje dotyczące PSZOK zawarte w sprawozdaniu z wykonania WPGO były zgodne z wzorem tabeli określonym w wytycznych Ministra Środowiska.

(akta kontroli str. 527-529)

W odniesieniu do wyjaśnień NIK wskazuje, że uzyskane przez pracowników Urzędu dane od podmiotów dofinansowujących zadania w zakresie gospodarki odpadami, nie pozwalały na monitorowanie stopnia realizacji założeń planu inwestycyjnego załączonego do WPGO. Nie wykorzystano także żadnych innych alternatywnych danych, które pozwalałyby na ocenę poziomu realizacji inwestycji gminnych, w tym w szczególności w PSZOK.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, że w Urzędzie prowadzono na bieżąco listę instalacji, o których mowa w art. 38b ustawy o odpadach. Prawidłowo, w zakresie posiadanych narzędzi i uprawnień, weryfikowano sprawozdania organów wykonawczych oraz przedsiębiorców. Podejmowano także działania mające na celu realizację założeń wskazanych w WPGO.

Pozytywnie oceniono także prawidłowość typowania do kontroli podmiotów prowadzących recykling odpadów opakowaniowych, jak i rzetelność samych czynności kontrolnych. Odpowiednie działania nadzorcze podejmowano także w przypadku otrzymywania skarg i wniosków, a także informacji z WIOŚ w Bydgoszczy.

Stwierdzono nieprawidłowość w zakresie monitoringu realizacji WPGO, polegającą na niepodjęciu planowanych działań mających na celu uzyskania informacji z gmin, przez co sprawozdanie z WPGO nie pozwalało na rzetelną weryfikację zaplanowanych inwestycji.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi NIK nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Podjęcie działań mających na celu poszerzenie danych o stopniu realizowanych zadań inwestycyjnych prezentowanych w sprawozdaniach z WPGO.
 2. Terminowe załatwianie spraw dotyczących uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny, a także wykreślenia podmiotów z BDO na ich wniosek, a w przypadku niezakończenia sprawy w terminie – zawiadamianie stron z podaniem przyczyn zwłoki i nowego terminu załatwienia sprawy.
 3. Wydawanie potwierdzeń przyjęcia wniosku dotyczącego uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny.
 4. Zwiększenie nadzoru nad zamieszczaniem w BDO kopii ostatecznych decyzji w zakresie gospodarki odpadami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 27 października 2023 r.

Kontroler
(-) Grzegorz Piotrowski
Doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki